

RAE VALLA ARENGUKAVA 2024–2030

2026

Rae vald

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
1 LÜHIÜLEVAADE RAE VALLA LÄHTEOLUKORRAST	4
2 STRATEEGIA 2024–2030	8
2.1 STRATEEGIA ÜLESEHITUS.....	8
2.2 VISIOON 2030 JA MISSIOON	9
2.3 TUNNUSLAUSE.....	9
2.4 STRATEEGILISED EESMÄRGID	9
2.4.1 <i>Strateegiline eesmärk 1: Kvaliteetne elu- ja ettevõtluskeskkond.....</i>	<i>9</i>
2.4.2 <i>Strateegiline eesmärk 2: Kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused.....</i>	<i>11</i>
2.4.3 <i>Strateegiline eesmärk 3: Tugev kogukondlik identiteet ja kodanikuühiskond.....</i>	<i>12</i>
2.4.4 <i>Strateegiline eesmärk 4: Kõrge haldusvõimekus.....</i>	<i>13</i>
3 ARENGUKAVA RAKENDAMINE	14
3.1 ARENGUKAVA ELLUVIIMISE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	14
3.2 ARENGUKAVA UUENDAMINE	15

Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuse arengukava määratleb elukorralduse alused kindlaks määratud perioodiks. Tegemist on strateegilise dokumendiga, mis loob laiapõhjalise raamistiku Rae valla tuleviku kujundamiseks. Selles on majanduslikku, sotsiaalset, kultuurilist ja looduskeskkonda arvesse võttes kokku lepitud eesmärkides ning nende saavutamise viisides.

Kohalikku arengut juhitakse peaaesjalikult nelja olulise dokumendi abil¹, mis on üksteisega tihedalt seotud. Arengukavas määratletakse peamised sihid, kuhu jõuda soovitakse. Samuti tuuakse kavas välja vajalikud tegevused ja investeeringud. Üldplaneering on kohalike arengusoovide ruumiline väljendus. Eelarvestrateegias määratletakse täpsemalt ära finantsid nelja eelseisva aasta kohta ning iga-aastases eelarves leiavad need detailse väljenduse. Seega on arengukava ja üldplaneering olemuslikult üldisemad ning ambitsioonikamad dokumendid, mis võivad sisaldada enam plaane ja soove kui konkreetseid finantsjuhtimise instrumendid eelarvestrateegia ning eelarve.

Rae valla arengukava pärineb aastast 2011. Kindlate perioodide järel on seda süsteemselt uuendatud:

- 2016. aastal uuendati kogu arengukava, võimaldades kaasa rääkimist kõikidel vallaelanikel. Siis koostati ka rahvastikuproгноos ja vaadati üle valda iseloomustavad statistilised näitajad.
- 2020. aastal toimus järjekordne uuendamine. Fookuses oli elanikkonna prognoos ning tegevuste ja investeeringute kaval. Ühtlasi valideeriti ka visiooni, missiooni ja eesmärkide paikapidavus ning vaadati üle sotsiaalmajanduslikud näitajad. Samuti võeti arvesse vallaelanike rahulolu-uuringute (2018 ja 2020) tulemusi.
- Käesolev arengukava ülevaatamine on seega järjekorras kolmas. Arengukava ajakohastamise protsess hõlmas elanikkonna kaasamist (seminarid kantides ja e-keskkond) visiooni, missiooni ja eesmärkide täpsustamiseks, samuti investeeringute kava jaoks vajaliku sisendi kogumiseks. Ühtlasi täpsustati valda iseloomustavaid statistilisi näitajaid ja toodi sisse täiendavaid andmeid. Muuhulgas on arvestatud 2022. a lõpus läbi viidu elanikkonna rahulolu-uuringu tulemusi. Uut rahvastikuproгноosi ei koostatud, kuna 2020. a koostatu peab arengukava koostamise seisuga paika.

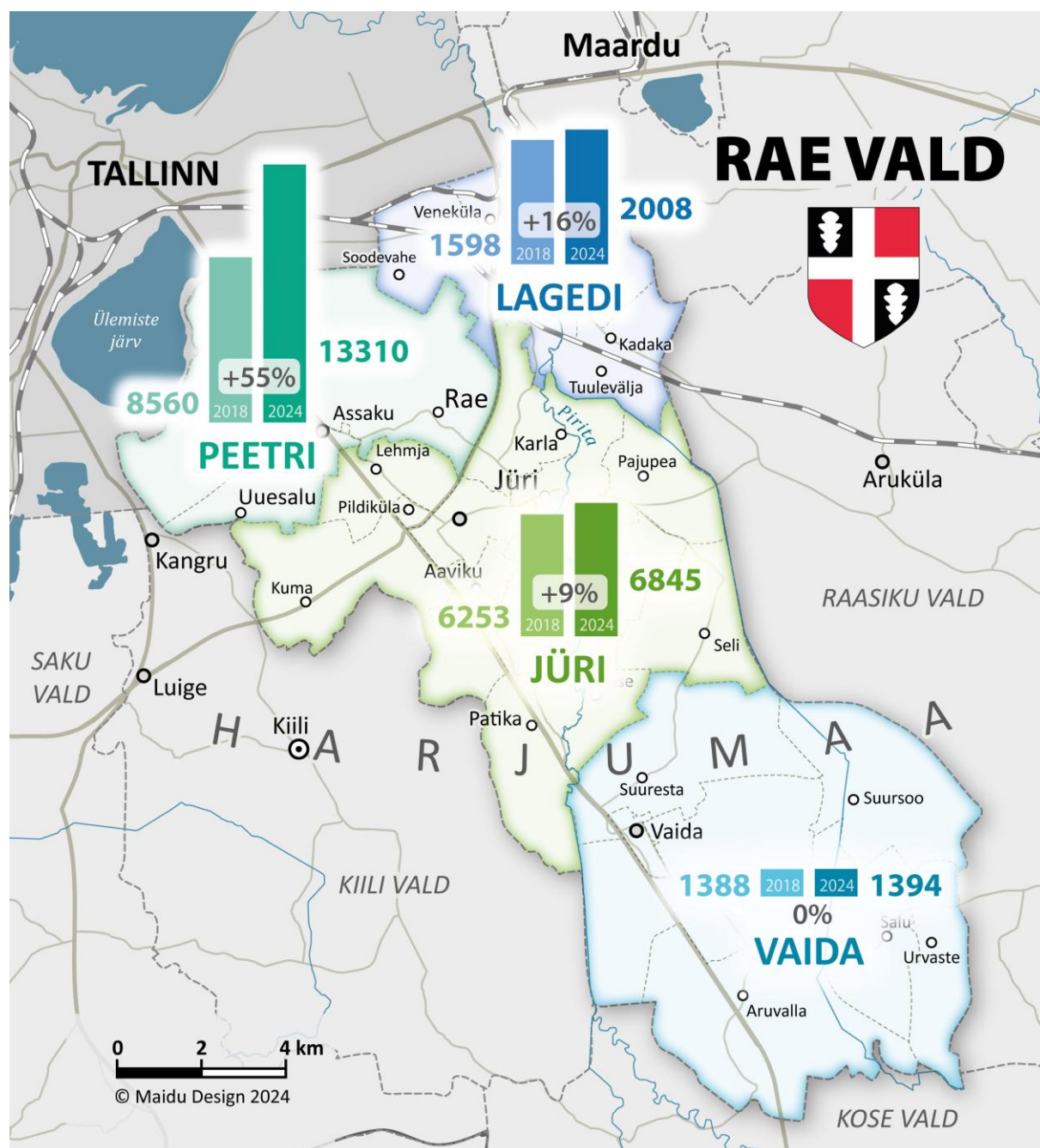
Arengukava põhidokument koosneb kolmest osast. Esimeses osas on välja toodud peamised järeldused valla lähteolukorra analüüsist (uuendatud 2024. a mais). Teine osa sisaldab valla visiooni, missiooni ja strateegilisi eesmärke. Kolmandas osas on ära toodud arengukava rakendamise meetmed – tulemuslikkuse hindamine ja ajakohastamine. Arengukaval on järgmised lisad:

- Lisa 1 – lähteolukorra analüüs seisuga 2024. a mai
- Lisa 2 – tegevuste ja investeeringute kava 2027–2030

¹ Arengukava, üldplaneering, eelarvestrateegia ja iga-aastane omavalitsuse eelarve

1 Lühülevaade Rae valla lähteolukorrast

Rae vald asub Harjumaal Tallinna linnast kagus hõlmates enamjaolt Tallinn-Tartu-Luhamaa mnt ja Tallinna ringtee äärseid alasid. Valla pindala on 206,7 km². Rae vallas on 27 küla ja 5 alevikku (Peetri, Jüri, Lagedi, Vaida ja Assaku). Vald jaguneb neljaks kandiks (Joonis 1), mis on nii pindalalt, asustustiheduselt ja majandusstruktuurilt erinevad.

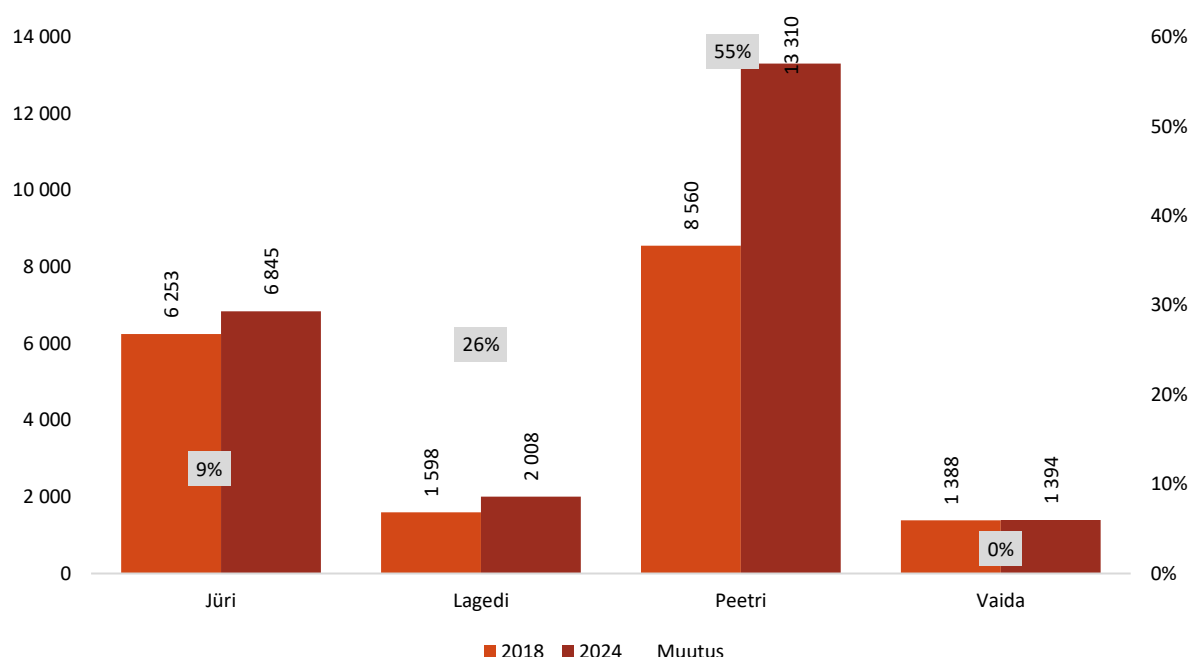

Joonis 1. Rae valla piirkonnad ja nende keskused

Jüri kandis asuvad peamised tööstusettevõtted, ühtlasi on tegemist valla teenuskeskusega, Peetri on eelistatud elamupiirkond, Vaida on pigem põllumajanduslik ja hajaasustatud ning Lagedil on peamised tööstusalad koondunud Tallinna ringtee äärde.

Suurima elanike arvuga on Peetri kant, sellele järgneb Jüri. Lagedi ja Vaida on märgatavalt väiksema elanike arvuga.

Rahvaarv on möödunud 15 aastal kasvanud ennekõike Peetri kandis. Sarnane trend on jätkunud ka viimase kuue aasta vaates – kandi elanikkond on kasvanud ligi 4700 inimese ehk 55% võrra. Jüri kanti on lisandunud ligi 600 ja Lagedi kanti 400 elanikku. Vaida kandis on rahvaarv püsinud stabiilsena (Joonis 2).

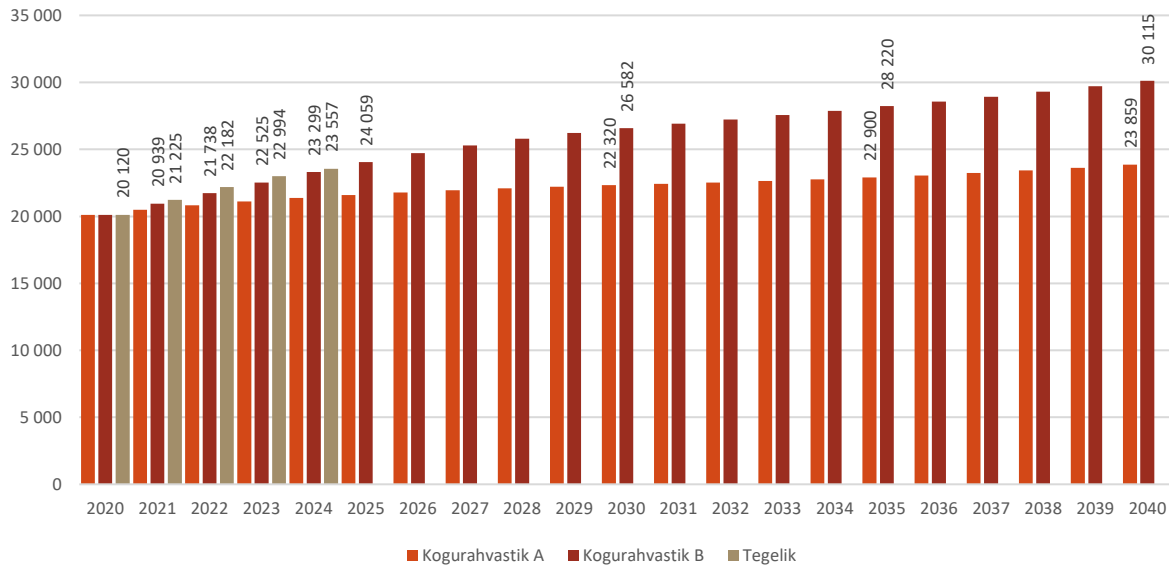

Joonis 2. Rahvaarvu muutus Rae valla kantides aastatel 2018–2024²

Rae valla rahvaarv kasvab tulenevalt lähteaasta vanusstruktuurist ja sündimuskäitumisest aastaks 2040 igal juhul enam kui 24 000, rände-stsenaariumi realiseerudes 30 000 elanikuni (Joonis 3). Viimasel juhul moodustab enam kui poole elanikkonnast Peetri kandi ja enam kui ¼ Jüri kandi rahvastik. Lagedi kandis suureneb rahvaarv u 2200 ja Vaida kandis kahaneb 1350 elanikuni.

Nelja aasta jooksul on rahvaarvu tegelik kasv olnud enam kui 300 inimese võrra suurem, kui oli eeldatud rände-stsenaariumis. Samas on näha, et 2024. aastaks on prognoos ja tegelikkus üsna hästi vastavuses. Seega võib eeldada, et vähemalt lähiaastatel toimuvad rahvastikuarengud, nagu on prognoosis kirjeldatud. Edasine sõltub juba riigi majanduskeskkonna arengutest.

² Prognoosi metoodika on välja toodud arengukava lisa 1.

Joonis 3. Rahvaarvu prognoos aastani 2040, sh 2020. a koostatud prognoosi võrdlus

Protsessid, mis järgneval kümnendil toimuvad sõltumata rändest igal juhul:

- Sisemiselt on rahvastik taastevõimeline Peetri, Jüri ja Lagedi kantides, Vaidas mitte;
- Tuleva kümnendi jooksul väljuvad fertiilsest east suured põlvkonnad. Samuti sisenevad peamisse rändamise vanusesse kogu Eesti vaates kolmandiku või enam väiksemad sündipõlvkonnad – ehk ka potentsiaalsete tulevaste siseriiklike sissetändajate arv hakkab langema. Seda trendi on juba võimalik viimaste aastate valguses täheldada;
- Alushariduse osas erinevad stsenaariumite tulemused olulisel määral. Siiski leiab alates kümnendi keskpaigast mõlema stsenaariumi puhul aset oluline langus. Aastani 2040 püsivate uute lasteaiakohtade rajamise vajadus valla kui terviku vaates puudub, v.a juhul, kui sissetändes toimub taas oluline suurenemine. **Täpsemalt on soovitat jälgida arenguid Lagedi ja Peetri piirkondades;**
- Põhihariduse omandamise eas laste arv vallas suureneb järgneval kümnel aastal igal juhul. Olemasolevate ja planeeritud koolikohtade arv katab eelneva koolikohtade vajaduse. Aastaks 2035 on laste arv langenud taas võrreldavale tasemele lähteaastaga ja väheneb seejärel veelgi;
- Gümnaasiumiealiste arv kasvab igal juhul. Samas tuleb arvestada, et suur osa vanuserühmast asub omandama hoopis ametiharidust või eelistab õppimist lähedalasuvates Tallinna koolides. Riigigümnaasiumi rajamine Jüri alevikus siiski omab olulist positiivset mõju teenusevajaduse rahuldamisel.

Lähtuvalt rahvastiku praeguse hetke vanuselis-soolisest jaotusest saab lähikümnendi rahvaarvu kasvu trendi ümber pöörata vaid sündimuse oluline kahanemine või u 300 inimese väljaränne aastas. Eelnev on aga käesoleva hetke väliskeskkonna tingimusi (isegi majandussurutise korral) arvestades pigem ebatõenäoline.

Kantide vaates on viimasel kümnendil suurimaks kandiks saanud Peetri. Noorem rahvastiku vanusstruktuur tingib ka tulevikus jätkuva Peetri osakaalu tõusu kogurahvastikus. Põhiprobleemiks tulenevalt rahvastikuarengutest võib kujuneda haridustaristu perspektiivne ümberkorraldamise vajadus seoses sissetändest lähtuva tasakaalustamata vanusstruktuuriga.

Palgatöötaja kuukeskmine brutotuli oli Rae vallas 2022. a kõrgem (2200 eurot) kui Eestis (1620) ja maakonnas keskmiselt (1835). Rae vallas teenis 2022. a brutotulu 43% elanikkonnast, Eestis keskmisena 41% ja Harjumaal 42%.

Keskmine palk on Rae valda registreeritud ettevõtetes riigi keskmisest omajagu madalam. See viitab asjaolule, et kohapealsed töökohad on keskmisest madalamalt tasustatud, mis ühtlasi tingib pendelrände ennekõike Tallinna suunal.

Kokku oli vallas 2021. a 19 478 töökohta, millest suurim osa asus Peetri alevikus (26%), Lehmja külas (21%) ja Jüri alevikus (16%). Vallas olevatest töökohtadest on vaid 3161 (16%) on täidetud oma elanike poolt. Valdav osa töötajatest on pärit mujalt, sh Tallinnast 9371 (48%), erinevatest Harjumaa omavalitsustest 3917 (20%) ning mujalt Eestist 3029 (16%).

Valla elanikest töötab 11 534 inimest. Neist suurim osa sõidab tööle Tallinna (6929 inimest, 60% kõikidest töötajatest), vallas kohapeal töötab 3161 elanikku (27%), Harjumaa teistes omavalitsustes 925 elanikku (8%) ning mujal Eestis 519 elanikku (4% kõikidest töötajatest).

Töötus on vallas püsinud samaväärsel tasemel (u 600 töötut) alates 2020. aasta algupoolest.

Põhitegevuse tulude maht oli 2023. a eelarve täitmise järgi 62,1 miljonit eurot, põhitegevuse kulude maht 59,1 miljonit eurot. Võrreldes 2020. aasta ja sellele eelneva ajaga on põhitegevuse tulemi absoluutväärtus ja osakaal tuludest oluliselt langenud, mis viitab vähenevale finantsvõimekusele (mida väiksem on tulem, seda väiksem on ka laenuvõimekus). Perioodil on valla netovõlakoormus kasvanud 11% võrra 45%-ni. Vaba laenuvõimekus oli 2023. a lõpu seisuga u 22 miljonit eurot.

Perioodi põhivara soetustest on 9% tehtud antud sihtfinantseeringute toel. Kokku on perioodil 2018–2023 investeeritud u 4000 euro väärtuses elaniku kohta.

2 Strateegia 2024–2030

2.1 Strateegia ülesehitus

Strateegia koosneb visioonist (üldine soovitud seisund tulevikus), missioonist (olemasolu põhjendus) ja neljast strateegilisest eesmärgist. Nende täpsustamiseks on määratletud alaeesmärgid koos soovitud seisundi kirjeldusega. Eesmärkide saavutamiseks vajalikud tegevused ja investeeringud on valdkonniti välja toodud arengukava lisas.

Tabel 1. Strateegiliste eesmärkide, alaeesmärkide ja valdkondade omavahelised seosed

Strateegiline eesmärk	Alaeesmärgid	Valdkonnad
Kvaliteetne elu- ja ettevõtluskeskkond	Planeerimine on tasakaalustatud, arvestades piirkondlikke eripärasid, elanikkonna paiknemist ja teenustele ligipääsetavust	Planeerimine
	Taristu toetab kestlikku arengut	Taristu
	Loodud on head võimalused nii vallasiseseks kui -üleseks liikumiseks	Taristu Transport
	Jäätmemajandus on korras, ringlussevõtt on tavapärane	Keskkond
	Avalik ruum on keskkonna- ja inimsõbralik	Planeerimine Keskkond Turvalisus
	Looduskeskkond on sidus ja liigirikas	Keskkond
	Ettevõtluskeskkonna arenguks on loodud head tingimused	Ettevõtlus
Kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused	Rae vallas on igal lapsel ja noorel võimalus olla osa parimast keskkonnast kasvamiseks, õppimiseks ja arenemiseks	Vaba aeg Haridus
	Haridus on kõigi jaoks kättesaadav koos toetavate noorsootöö, huvihariduse ja vaba aja veetmise võimalustega	Haridus Vaba aeg Noorsootöö
	Loodud on süsteemne lähenemine elanike vaimse tervise hoidmiseks ja toetamiseks	Sotsiaalne kaitse
	Kõigile valla elanikele on tagatud sotsiaalne kaitse, sotsiaalne kaasatus ja vajaduspõhine toetamine	Sotsiaalne kaitse
	Esmatasandi tervishoiuteenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad kõigi elanike jaoks	Sotsiaalne kaitse
Tugev kogukondlik identiteet ja kodanikuühiskond	Kogukonnad on tugevad ja elujõulised ning tegutsevad aktiivselt	Kodanikuliikumine Ettevõtlus
	Kogukondade kaasatus valla tegemistesse on kõrge	Kodanikuliikumine Ettevõtlus

Strateegiline eesmärk	Alaeesmärgid	Valdkonnad
Kõrge haldusvõimekus	Valla juhtimine on asjatundlik ja kaasav	Juhtimine
	Vallas on kõrgelt arenenud digitaalne asjaajamine	Juhtimine

Arengukava elluviimise läbiv põhimõte on kestlik areng. Vallas on tarvis palju ära teha, seega tuleb korraga lahendada mitu küsimust. Maksimuse puhul võetakse arvesse kogu elukaart, ühe investeringuga proovitakse lahendada võimalikult palju, vajadusel eelistatakse esmapilgul kulukamana näivaid lahendusi.

2.2 Visioon 2030 ja missioon

Visioon

Rae valla elu- ja ettevõtluskeskkond on kestlik ning kõrgelt väärtustatud.

Missioon

Rae Vallavalitsus kujundab kestlikku ning kõrgelt väärtustatud elu- ja ettevõtluskeskkonda.

2.3 Tunnuslause

Rae vald – sammuke ees!

Tunnuslause peegeldab Rae valla olemust – Eesti kõige kiiremini kasvanud omavalitsus, kus kõike (lasteaedu, koole, teid jne) tuleb rajada kiiresti. Samuti tähendab see sammuke ees olemist kõikides valdkondades, millega omavalitsus tegelema peab.

2.4 Strateegilised eesmärgid

2.4.1 Strateegiline eesmärk 1: Kvaliteetne elu- ja ettevõtluskeskkond

Planeerimine on tasakaalustatud, arvestades piirkondlikke eripärasid, elanikkonna paiknemist ja teenustele ligipääsetavust.

Rae vallas on ruumilise arengu sihikindla suunamisega saavutatud tasakaalustatud ruumistruktuur, milles lõunaosa miljööväärtuslikud ja hajaasustuse alad tasakaalustavad valla põhjaosa linnastuvat keskkonda. Põhjapiirkonnas lähtutakse uue planeeringute kehtestamisel omavalitsuse võimekusest pakkuda elanikele kvaliteetseid avalikke teenuseid.

Saavutatud on tasakaal, mis sisaldab endas ühest küljest ühtlast arengut igas kandis ja teisest küljest piirkondlikku omanäolisust. Peetri kanti iseloomustavad üksikelmud, paaris-, rida- ja kortermajad; soositud on äritegevus, mis toetab inimeste igapäevaelu. Lagedi kandis on peamine elu- ja tootmistegevus koondunud Tallinna ringtee äärde. Vaida kant on valdavalt hajaasustatud, tiheasustus on iseloomulik Vaida alevikule, mis on valla lõunaosa keskuseks. Hoogustunud on elamuarendus, mille tulemusena on piirkonna elanike arv kasvav. Jüri kandile on sarnaselt Peetrile omased üksikelmud, paaris- ja ridamajad, samuti igapäevaelu toetav majandustegevus.

Taristu toetab kestlikku arengut.

Kvaliteetse elu- ja ettevõtluskeskkonna oluline komponent – tehniline infrastruktuur (vesi ja kanalisatsioon³, kiire andmeside ja teedevõrgustik) – on tänapäevane ning hästi toimiv.

Elamu- ja tööstusalade planeerimine ja väljaarendamine on kooskõlas tehnilise ning sotsiaalse taristu arenguga.

Taristu rajamisel lähtutakse energiatõhususe, kliimakindluse ja -sõbralikkuse põhimõtetest.

Loodud on head võimalused nii vallasiseseks kui -üleseks liikumiseks.

Teenused on kättesaadavad valla igas kandis – liikumine valla teenuskeskuste vahel on tagatud kõikidele elanikele sõltumata nende elukohast.

Suurenenud on sidusus valla osade vahel. Tallinna linnastu omavalitsustega koostöös on loodud toimiv ühistranspordisüsteem, mis on märkimisväärselt suurendanud keskkonnasäästlike liikumisviiside osakaalu. Rajatav *Rail Baltica* trass ja regionaalsed peatused on elanikele avanud uusi liikumissuundi ja -võimalusi.

Vald on kaetud turvalise jalgratta ja -jalgteede võrgustikuga, mis ühendab nii piirkondlikke keskusi ja tihedamalt asustatud alasid kui ka valda pealinna ja naaberomavalitsustega.

Jäätmemajandus on korras, ringlussevõtt on tavapärane.

Elanikkond ja ettevõtted käituvad keskkonnateadlikult, sorteerides jäätmeid maksimaalselt ja suurendades seeläbi materjalide ringlussevõttu. Võimaluse korral eelistatakse uue ostmisele parandamist.

Vallas toimib hästi korraldatud jäätmevedu.

Avalik ruum on keskkonna- ja inimsõbralik.

Valla avalikku ruumi iseloomustab turvalisus ja meeldivus. Loodud on võimalused suhtlemiseks ja niisama olemiseks. Seejuures on arvestatud nii noorte kui vanemaealiste vajadustega (pingid, haljastus, liigendatus, väikevormid, kogukonnaaiad jne).

Looduskeskkond on sidus ja liigirikas.

³ Täpsemalt on neid teemasid käsitletud valdkondlikus Rae valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ning sademevee ärajuhtimise arendamise kavas.

Elamu- ja ettevõtlusalade kõrval on säilinud põllu- ning metsamaad. Asustatud alad vahelduvad omavahel sidusate rohe- ja rekreatsioonialadega. Looduskeskkond on teadlikult hoitud, elurikkuse tagamiseks soodustatakse metsikute alade säilitamist ja poolmetsikute pargialade arendamist.

Ettevõtluskeskkonna arenguks on loodud head tingimused.

Ettevõtluse arenguks on ennekõike asjatundliku planeerimistegevuse kaudu loodud soodsad tingimused, arvestades seejuures ettevõtete soove ja vajadusi. Uute ettevõtlus- ja tööstusalade rajamisele eelistatakse olemasolevate laiendamist.

Tööstuspargid ja äripiirkonnad on varustatud kiire internetiga, meelitades ligi innovaatilisi tehnoloogiaettevõtteid ja iduettevõtteid.

Ettevõtted on kaasatud avalike objektide kavandamisse ja arendamisse.

Vallas tegeletakse noorte ettevõtlikkuse edendamiselega. Noortel on võimalik osaleda maleva töös, samuti toetatakse neid oma ettevõtlusega alustamisel (mentorlus jms).

2.4.2 Strateegiline eesmärk 2: Kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused

Rae vallas on igal lapsel ja noorel võimalus olla osa parimast keskkonnast kasvamiseks, õppimiseks ja arenemiseks⁴.

Igal Rae valla lapsel ja noorel on võimalus olla osa parimast keskkonnast kasvamiseks, õppimiseks ja arenemiseks.

Selleks on rajatud kõigi jaoks kättesaadav haridustaristu koos toetavate huvihariduse ja vaba aja veetmise võimalustega. Haridus- ja noortevaldkonnas tegutsevad kõrgelt motiveeritud oma ala professionaalid. Neil on töötamiseks ja isiklikuks arenguks suurepärane keskkond, nende panus on kõrgelt väärtustatud.

Toimib igakülgne koostöö lastevanemate ja teiste osapoolte vahel.

Rae valla lapsed ja noored on enesega toimetulevad, õpi- ja teadmishimulised ning elavad täisväärtuslikku elu.

Haridus on kõigi jaoks kättesaadav koos toetavate noorsootöö, huvihariduse ja vaba aja veetmise võimalustega.

Kõikides valla piirkondades on tagatud avalikud teenused ja vaba aja veetmise võimalused. Teenuste korraldamisel ja osutamisel on kasutusel hästitoimivad IT-lahendused.

Rae valla erinevates piirkondades võimalik tegeleda oma huvialadega. Loodud on tingimused arengu potentsiaali realiseerimiseks.

Loodud on süsteemne lähenemine elanike vaimse tervise hoidmiseks ja toetamiseks

Kõigile valla elanikele on loodud võimalused oma vaimse tervise hoidmiseks ja toetamiseks. Eraldi tähelepanu all on laste ja noorte vaimse tervise alane ennetustegevus.

⁴ Identne sõnastusega Rae valla haridus- ja noortevaldkonna arengukavas.

Kõigile valla elanikele on tagatud sotsiaalne kaitse, sotsiaalne kaasatus ja vajaduspõhine toetamine.

Rae valla sotsiaalhoolekande süsteem on ennetustegevuste keskne ja pakub teenuseid vajaduspõhiselt. Kõigile abivajajatele on tagatud kvaliteetsed ja operatiivsed sotsiaalteenused. Jätkatakse tööd hooldekodu rajamiseks valda.

Vallas tegutseb sotsiaal- ja perekeskus, mis pakub mitmesuguseid nõustamis- jms teenuseid. Pere- ja sotsiaaltoetuste süsteemi kaasajastatakse järjepidevalt vastavalt vajadusele.

Esmatasandi tervishoiuteenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad kõigi elanike jaoks.

Tööelust ja tööotsingutest kaugemale jäänud inimeste uuesti tööturule aitamisel tehakse tihedat koostööd Töötukassaga.

Vallal on munitsipaallemispinnad abivajajaile.

2.4.3 Strateegiline eesmärk 3: Tugev kogukondlik identiteet ja kodanikuühiskond

Kogukonnad on tugevad ja elujõulised ning tegutsevad aktiivselt.

Vallaelanikel on tugev kodukoha identiteet. Nad võtavad aktiivselt osa kogukonna tegemistest ja valla tasandi ettevõtmistest. Kohalikud sündmused on populaarsed. Kujunenud on tugev kodanikuühiskond ja kogukonnad on sidusad.

Valla haridus- ja kultuuriasutused ning mittetulundusühingud jt teevad kultuuri- ja spordivõimaluste pakkumisel ning paikkonna kultuuriloo tutvustamisel ja säilitamisel tihedat koostööd.

Kogukondade kaasatus valla tegemistesse on kõrge.

Elanikkond on kaasatud valla tegemistesse, valla valitsemine on avatud ja läbipaistev ning info liikumine asjakohane ja kiire. Nii omavalitsus kui kogukond osalevad aleviku- ja külavanemate ning vabaühenduste kaudu aktiivselt erinevates koostöökogudes ja programmides, Tallinna linnaregiooni arengu kavandamises ning rahvusvahelistes projektides.

Küla- ja alevikuvanemad, korteriühistute esindajad, ettevõtjad ning mittetulundusühingud on kaasatud valla elu korraldamisse. Vald omalt poolt toetab toetusmeetmete kaudu vabaühenduste toimimist, sh antakse valla eelarvest iga-aastast tegevustoetust valla arengu- ja tegevuseesmärkide elluviimiseks olulistele strateegilistele partneritele:

- Rae Valla Alevike- ja Külavanemate Selts
- Rae Tuletõrje- ja Päästeselts
- EELK Jüri kogudus
- Rae Ettevõtete Liit
- Vanemaaliste Nõukogu

Välja on arendatud valdkonnapõhine toetus- ja tunnustusmeetmete süsteem nii ettevõtjatele kui teistele panustajatele.

Regulaarselt käib koos noortevolikogu, mis annab olulistele küsimustele tagasisidet noorte vaatevinklist.

2.4.4 Strateegiline eesmärk 4: Kõrge haldusvõimekus

Valla juhtimine on asjatundlik ja kaasav.

Valla ametnikud ja töötajad on pädevad oma ala spetsialistid, osates probleeme ennetada. Pädevuse tõstmiseks osaletakse järjepidevalt asjakohastel koolitustel.

Avalike teenuste osutamisel kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamiseks kasutatakse delegeerimist ja koostööd mittetulundusühenduste ning ettevõtjatega.

Rae omavalitsus on majanduslikult jätkusuutlik ja kõrge haldusvõimekusega. Arendustegevus tugineb andmetele, on innovaatiline, läbi mõeldud ja professionaalne. Uute lahenduste järeleproovimine ning koostöö teadus- ja arendusasutustega on tavapärane.

Riskijuhtimine on integreeritud kogu organisatsiooni toimimisse.

Vallas on kõrgelt arenenud digitaalne asjaajamine.

Igapäevatöös kasutatakse tänapäevaseid infotehnoloogia lahendusi, mis teevad avalikud teenused kättesaadavaks ka vallavalitsusse kohale tulemata.

Vallavalitsus kasutab otsuste tegemisel ja avalike teenuste osutamisel andmepõhiseid lahendusi, suurendades seeläbi teenuste tõhusust ja läbipaistvust. Sel viisil on kõigil vallaelanikel võimalus olla informeeritud ja kaasatud omavalitsuse tegemistesse.

3 Arengukava rakendamine

3.1 Arengukava elluviimise tulemuslikkuse hindamine

Arengukava tulemuslikkuse hindamine on oluline, saamaks aru, kas ellu viidud tegevused ja tehtud investeeringud on soovitud seisundi saavutamisele kaasa aidanud või mitte. Selle info põhjal on võimalik teha otsuseid arengukava korrigeerimiseks.

Rae valla arengukava elluviimise tulemuslikkust hinnatakse kahe mõõdiku kaudu:

1. Elanikkonna rahulolu teenustega
2. Elanikkonna kasv kantides – maht, mille puhul suudab omavalitsus püstitatud ülesannetega toime tulla ja arengut tagada

Mõõdik 1: elanikkonna rahulolu teenustega

Kas üks või teine teenus on piisavalt kvaliteetne ja kättesaadav, saavad hinnata valla elanikud. Selle väljaselgitamiseks viiakse regulaarselt läbi elanikkonna rahulolu-uuringuid. Senini on toimunud kolm uuringut: aastatel 2018, 2020 ja 2022.

Rahuloluküsitlused viiakse läbi kandipõhiselt teenuste lõikes. Hinnangut küsitakse vähemalt järgmiste valdkondade kohta:

- Haridus (rahulolu kättesaadavuse ja kvaliteediga), sh:
 - Alusharidus
 - Põhiharidus
 - Gümnaasiumiharidus
 - Huviharidus
- Planeerimine (rahulolu ruumilise arenguga), sh
 - Rohealad
 - Elamuarendus
 - Tööstusalade areng
- Vaba aeg (rahulolu kättesaadavuse ja kvaliteediga), sh:
 - Kultuur
 - Sport
- Sotsiaalvaldkond (rahulolu teenuste kättesaadavuse ja kvaliteediga)
- Taristu ja transport (rahulolu teede olukorra ja ühistranspordiga)
- Keskkond (rahulolu jäätmemajanduse ja üldise keskkonnaga)
- Ettevõtlus (rahulolu ettevõtluskeskkonnaga)
- Kodanikuliikumine (rahulolu külaseltside aktiivsuse, sh osalemisega valla otsustusprotsessides, rahulolu kodanikualgatuse vallapoolse toetusega)
- Juhtimine (rahulolu valla juhtimisega)

Mõõdiku sihttasemed jagunevad järgmiselt:

- Elukeskkond:
 - Vastuste „olen väga rahul“ ja „olen pigem rahul“ osakaal kokku vähemalt 80%⁵

⁵ Senine 75% rahulolu on nii elukeskkonna kui ka avalike teenuste puhul enamasti täidetud.

- Vastuste „olen väga rahul“ osakaal vähemalt 25%⁶
- Avalikud teenused:
 - Vastuste „olen väga rahul“ ja „olen pigem rahul“ osakaal kokku vähemalt 80%
 - Vastuste „olen väga rahul“ osakaal vähemalt 20%⁷
- Valla juhtimine:
 - Vastuste „olen väga rahul“ ja „olen pigem rahul“ osakaal kokku vähemalt 75%

Mõõdik 2: elanikkonna kontrollitud juurdekasv

Rae valla elanikkonna juurdekasv on kantide lõikes olnud väga erinev, mis on kaasa toonud piirkondliku tasakaalustamatuse. Samuti toob kiire kasv kaasa probleemid sotsiaalse taristu arendamisel. Seetõttu on kokku lepitud n-ö kontrolljoones, mille piires juurdekasvuga tuleb Rae vald talle pandud ülesannetega toime.

Tabel 2. Kandipõhine elanikkonna juurdekasvu kontrolljoon

Kant	Juurdekasv aastas (loomulik ja rändeiive)	Aktsepteeritav hälve (%)
Peetri	500	+/- 15%
Jüri	100	+/- 15%
Vaida	20	+/- 25%
Lagedi	50	+/- 20%

3.2 Arengukava uuendamine

Rae valla arengukava uuendamine toimub koos eelarvestrateegia ajakohastamisega. Seejuures eristatakse aastaid, kus on toimunud elanikkonna rahuloluküsitlus, ja neid, kus ei ole. Esimesel juhul vaadatakse üle ellu viidud tegevused ja teostatud investeeringud ning ajakohastatakse arengukava. Teisel aga võetakse ette põhjalikum ülevaatus, mille aluseks on rahuloluküsitluse tulemused. Seejuures aktualiseeritakse ka valda iseloomustav statistiline materjal – lähteolukorra analüüs.

Hinnangu andmine arengukava tulemuslikkusele toimub paralleelselt valla majandusaasta aruande koostamisega. Saadav info on aruande koostamise sisendiks. Aastal, mil rahuloluküsitlust ei toimu, koostatakse ülevaade perioodi jooksul teostatud investeeringutest ja olulisematest tegevustest. Samuti hinnatakse kandipõhiselt elanikkonna aastast juurdekasvu. Rahuloluküsitluse toimumise aastatel koostatakse põhjalik ülevaade elanikkonna hinnangutest avalikele teenustele valdkonniti ja kandipõhiselt. Vastavalt vajadusele korrigeeritakse strateegilisi eesmärgi ja nende elluviimiseks kavandatud tegevusi ning investeeringuid.

Valla statistilised näitajad (lähteolukorra analüüs) kaasajastatakse kord kolme aasta jooksul.

⁶ Viimases uuringus oli hinnang elukeskkonnale keskmiselt 20%.

⁷ Viimases uuringus oli hinnang avalikele teenustele keskmiselt 16%.

Arengukava vaadatakse üle ja kinnitatakse Rae vallavolikogu poolt. Menetlemisel olev arengukava avalikustatakse valla kodulehel ja sotsiaalmeedias. Vastavalt vajadusele korraldatakse ka avalikke arutelusid.